

Lichtenštejnsko oslavuje 300. výročí svého vzniku

Lichtenštejnské knížectví slaví 24. ledna 2019 300. výročí svého založení. Jedna z nejdéle nepřetržitě existujících zemí světa má vyspělý průmysl a služby, jedno z nejlépe hodnocených školství v Evropě a jednu z nejvyšších životních úrovní na světě.

Ing. PAVEL JUŘÍK

První Lichtenštejnské knížectví bylo na Moravě

Liechtensteinové se od prosince 1608 mohli pyšnit knížecím titulem a od roku 1612 i titulem opavského vévody a od roku 1622 i vévody krnovského. Knižecí titul byl ale jen formální (titulární), protože Liechtensteinové nevlastnili žádné skutečné nezávislé říšské knížectví. Podobně jako další šlechtické rody i oni se snažili získat knížectví ve Svaté říši římské, které by jim dalo právo zasedat s dalšími knížaty na říšském sněmu ve Frankfurtu nad Mohanem.

V roce 1622 **Gundakar z Liechtensteinu** (1580 – 1658), mladší bratr Karla I., koupil panství Moravský Krumlov. O rok později mu císař udělil titul říšského knížete a o deset let později v roce 1633 císař povýšil jeho panství Moravský Krumlov a Uherský Ostroh na titulární knížectví „Liechtenstain“. Moravský Krumlov se stal sídelním městem tohoto knížectví. Moravští stavové ale nesouhlasili se vznikem knížectví v Markrabství moravském, a tak knížectví nakonec po Gundakarově smrti zaniklo.

Knižecí erb Liechtensteinů je současně i státním znakem Lichtenštejnska. Nalezneme v něm zemské znaky opavského a krnovského vévodství.

Vznik nezávislého knížectví

Úspěšnější byl až Karlův vnuk kníže **Jan Adam I.** (1657 - 1712). Ten prokázal organizační schopnosti při správě svých statků. Byl výborným ekonomem, který provedl úspěšné hospodářské reformy a dokázal splatit vysoké dluhy, které zdědil po otci. V letech 1703-1705 byl prezidentem první rakouské státní banky *Banco del Giro*.

Kníže Jana Adam I. položil základy dnešního lichtenštejského knížectví, ležícího mezi Švýcarskem a Rakouskem, když v konkurenci dalších zájemců koupil v roce 1699 od hraběte Jakuba Hanibala z Hohenemsu za předraženou cenu 115.000 zlatých nezávislé, ale zadlužené panství Schellenberg. V roce 1712 přikoupil od hraběte i sousední říšské hrabství Vaduz, a to za 290.000 zlatých. Z kupní ceny dostal hrabě v hotovosti 69.000 zlatých (zbytek kupní ceny byl použit na uhrazení jeho dluhů) a panství Bystré u Poličky.*

Kníže Jan Adam i. ale zemřel dříve, než dosáhl jejich spojení a povýšení na knížectví. Až jeho synovec a dědic kníže **Antonín Florián** (1656 – 1721) dosáhl po řadě jednání **23. ledna 1719** spojení obou panství a povýšení císařem Karlem VI. na skutečné říšské knížectví „**Fürstentum Liechtenstein**“.

Lichtenštejnsko vzniklo jako 352. a poslední nezávislé území Svaté říše římské a jako jediné z jejich bývalých členů existuje dodnes pod svým původním jménem a v původních hranicích. Bylo to chudé území, které mělo pro Liechtensteiny pouze význam prestižní. Jeho rozpočet musel rod dotovat z výnosů svých panství na Moravě až do 2. světové války. Úplnou nezávislost Lichtenštejnsko získalo v roce 1806 po rozpadu Svaté říše římské, kdy se stalo členem Rýnského spolku. Jeho nezávislost byla potvrzena vídeňským kongresem v roce 1815. Více informací o této kapitole historie naleznete zde: http://hsliechtenstein.websnadno.cz/vidensky_kongres_a_nezavislost_lichtenstejska_fin.pdf

Hrad Vaduz nad stejnojmenným hlavním městem Lichtenštejska je asi nejznámějším symbolem „*alpského Silicon Valley*“

Lichtenštejsko dnes

V roce 1848 dostalo Lichtenštejsko moderní ústavu a díky reformám a podpoře knížete Jana II. zde vznikl lehký průmysl (zejména textilní). Za 1. i 2. světové války knížectví dodržovalo přísnou neutralitu. Československo navázalo diplomatické styky s Lichtenštejnskem v létě roku 1938. Knížectví v březnu 1939 neuznalo vznik Protektorátu Čechy a Morava a diplomatické styky nepřerušilo. Za 2. světové války knížectví odolalo několika pokusům o jeho anexi Německem.

Po 2. světové válce Lichtenštejsko zažilo „*hospodářský zázrak*“. Díky liberálním zákonům, nízkým daním a modernímu školství motivovalo domácí a zahraniční kapitál k investicím. Jeho HDP činilo v roce 2016 (dle statistik OSN) 164.000 USD/obyvatele (Česká republika: 18.406 USD/obyv.). Protože je knížectví malé (158 km², 37.000 obyvatel), nemá žádné zdroje surovin ani vnitřní trh, musí být lichtenštejské firmy konkurenceschopné na světovém trhu. Současně si nemůže dovolit plynout pracovní silou, proto klade takový důraz na kvalitu školní výuky (přesto 51 % pracovníků dojíždí do knížectví denně ze Švýcarska, Rakouska a Německa).

Firmy jako jsou Hilti, Hoval, Ivoclar/Vivadent nebo Neutrix patří mezi největší inovátory na světě a špičky ve svém oboru. Průmysl dnes tvoří 41 % HDP (podobně jako v ČR), což je nejvíce na světě. Zbytek připadá na služby (finanční, obchodní) a zemědělství. Jako inovační centrum si knížectví vydobylo název „*alpské Silicon Valley*“.

Knížectví je konstituční monarchií s přímou demokracií. Kníže garantuje dlouhodobé zájmy země a ochranu práv menšin, má právo veta, ale může být přehlasován referendem. Občané mají právo odvolat knížete nebo zrušit monarchii v referendu, ale nejspíše to nikdy neudělají. Lichtenštejnští občané vědí, že za svůj blahobyt vděčí Liechtensteinům, kteří mnohokrát prokázali, že jsou schopnými a zodpovědnými vládci.

Hlavní výrobní závod a ředitelství globálně působící společnosti HILTI nalezneme v lichtenštejském městečku Schaan

Poznámka

* Součástí kupní smlouvy s hrabaty z Hohenemsu bylo zajištění panství v Království českém. Kníže Jan - Adam I. z Liechtensteinu jim poskytl panství Bystré u Poličky, které koupil v roce 1694 za 234.000 zlatých. Počátkem 19. století byla do Bystrého převezena rodová obrazárna z rakouského zámku Hohenems. Cenné renesanční a barokní portréty jsou dodnes v Městském muzeu a galerii Bohuslava Martinů v nedaleké Poličce a část se věnem dostala na zámek Kunín u Opavy, kde jsou obrazy vystaveny.

Součástí obrazové galerie Hohenemsů v Poličce je i největší skupinový portrét na sever od Alp – *Zahradní slavnost Hohenemsů* z roku 1578 s rozměry 212 x 543 cm. Je na něm zobrazeno celkem 54 osob.

Označení státní hranice Lichtenštejska na švýcarské straně